

tillæget i og for sig, som jeg i dette Dieblif er inod; jeg vilde netop under visse Omstændigheder stemme derfor og anse det for at være en rigtig Fremgangsmaade, men jeg kan ikke Andet end være inod dette Alderstillæg, dels fordi det, som dette Lovforslag kræver af os, slet ikke er det, der for Liden kræves af den Trang, som er tilstede, og dels fordi det slet ikke rammer der, hvor det skulde ramme. Tillæget vilde ramme saa besynderligt, at de blandt os, og blandt disse tæller jeg mig selv, som sidde inde med nogle af de bedste Embeder, vilde faae det højeste Tillæg, medens de, der sidde inde med de ringere Embeder, Intet vilde faae. Det, der nødvendigvis maa kræves af os, naar der er Tale om i Nutiden at komme Skolelærerne til Hjælp, er, at vi ramme deres Bedste, som ere svagest stillede, og det hvad enten de ere unge eller gamle. Det kan ikke nytte Noget, at den Gamle bliver holdt oppe, naar den Unge maa fortvivle og sulte; det er ikke paa Alderdommen, men paa Ungdommen, at man skal bygge sit Haab. Derfor skal man komme dem saaledes til Hjælp, at Trangen virkelig lindres, at Nøden virkelig tages bort, hvor den er tilstede, men man skal ikke endnu mere fylde det Kar, som allerede, forholdsvis i alt Fald, flyder over. Det er ikke det, hvortil der trænges. Dernæst vil jeg sige, at jeg, naar man vilde gaa til et Alderstillæg, aldrig vilde give min Stemme til et saadant som det, der bestaar, og det, der her er foreslaaet, nemlig et Alderstillæg, der retter sig efter, om Folk gaa hen og dø eller ikke. Dersom mine Jomænd i Amtet kunne leve længe nok, kan jeg blive gammel, graa og aflægs, inden jeg naaer at faae Alderstillæg, men dette er i mine Tanker i allerhøjeste Grad principløst. Naar man har tjent en vis Tid, maa man efter almindelig menneskelig Regning ogsaa have gjort sig fortjent til en vis Anerkjendelse, og derfor bør Alderstillæget, naar man gaar ind paa en Ordning i den Retning, aldrig være indrettet paa den Maade, at man træder ind, derved at en Anden træder ud. Man kan derved, som jeg sagde — og det kan jeg bevise — opnaa at blive gammel i Tjenesften uden nogenfinde at faae Alderstillæg; men dette bør ikke være Tilfældet. Derhos er jeg aldeles principmæssig inod disse bitte smaa Alderstillæg. Naar en Mand har arbejdet i 20 a 30 Aar, og der da endelig bydes ham 50 Kroner, maa jeg sige, at dette for mig ikke er en Belsønning, men en Spot. Et Land kan ikke være noget Saadant bekendt, og det bør efter min Opfattelse i alt Fald ikke ske mere end een Gang. Naar et Alderstillæg skal have Noget at betyde, skal det kun have den Betydning, at det skal blive en virkelig Støtte for Manden i hans Alderdom, saaledes at det bliver en Slags Pension, man giver ham, som han kan spare op; ellers har efter min Mening Alderstillæg Intet at betyde. Jeg formener, at dette er en principiel Grund. — Jeg skal ikke her,

indlade mig paa Lovforslagets Enkeltheder, fordi det forekommer mig at være overflødig ligeoverfor den Betragtning, jeg har gjort gjældende. Jeg skal kun, navnlig med Hensyn til de enkelte Amtter, henholde mig til det ærede Medlem for Veile Amtets 3die Valgfreds (Th. Nielsen). — Ved Motiverne til denne Lov er Sagen jo sat i en vis Forbindelse med Kaldsretten, og det tør da maasse ogsaa være mig tilladt med et Par Ord at omtale denne Side af Sagen. Jeg tror, at de Herrer nære et forfængeligt Haab, hvis de tro, at man nogenfinde skulde kunne tage den Kaldsret tilbage, som man nu har lagt i Kommunernes Hænder. Den eneste Maade at faae den forandret paa vilde være at udvide den i den Retning, som det ærede Medlem for Kjøbenhavns 2den Valgfreds antydede, og jeg haaber ogsaa, at det engang vil ske. Jeg kan imidlertid ikke undlade at modsige en vis Betragtning saa ofte den fremsættes, hvilken Betragtning det ærede Medlem gjorde gjældende; thi hvor gjerne jeg end gik ind paa hans Konklusion, kan jeg ikke gaa ind paa hans Præmisses. Han gjorde gjældende, at den nuværende Kaldelsesmaade har forringet Betingelserne for Lærernes Forslyttelse til eller Oprykning i bedre Embeder. Naar det ærede Medlem nu siger „forringet“, maa det nødvendig, saavidt jeg kan fatte, forstaaes saaledes, at det har forringet de tidligere bestaaende Besovdrings- og Oprykningsudsigter, men det er overmaade langtfra at være Tilfældet. Den nuværende Kaldelsesmaade har gjort det muligt for Læreren selv ved sin personlige Dygtighed at gjøre sig gjældende overfor dem, der skulle bruge ham. Den tidligere bestaaende Kaldelsesmaade var spredt paa mange forskellige Stæder, hos Biskopper, Skoledirektioner, private Kaldsberettigede og mange andre Stæder, og det er ligesom faktisk, at Skolelærerne vare stavnssbundne i mangt et Amt, mangt et Herred; de kunde ikke blive befordrede udenfor den Kreds, hvori de boede, og det kan derfor ikke siges, at den nuværende Kaldelsesmaade har forringet Lærernes Udfigt til Oprykning. Det, som man imidlertid bestandig har havt i Tanken, er det, hvorpaa der, før Loven af 1856 kom i Stand, blev arbejdet, navnlig fra Lærernes Side, nemlig Anciennetetsystemet, men dette Anciennetetsystem bestod ikke. Man forventede kun at skulle faae det sat i Gang, men dette Anciennetetsystem sprang man over i 1856 og stod det til Side, vistnok af gode Grunde; i det Mindste kunde jeg give mange gode Grunde, hvorfor jeg vilde slutte mig til den Betragtning. Disse gunstigere Betingelser for Lærernes Oprykning have altsaa ingenfinde bestaaet andre Stæder end i ærede Samtidiges Tanker; det er kun et Tankesperiment; de have aldrig været til. Derfor tror jeg ikke, at den nuværende Kaldelsesmaade i mindste Maade har forringet Lærernes Udfigter, men at den i høi Grad har forbedret dem; det